

BUCURIA BELȘUGULUI

Am trecut, acum cîteva zile, prin raionul Roșiorii de Vede. Combinele ca niște corăbii legendare alergau de-a lungul și de-a latul tarlalelor uriașe și umpleau buncărele cu aurul holdelor. Oamenii încărcau sacii și-l trimiteau la magazii. Le strălucea în ochi bucuria belșugului. Văzduhul mirosea a piine nouă. Membrii cooperativei agricole „Timpuri Noi” din Troianu spuneau că vor avea, pe raion, cea mai bogată recoltă și fondul de bază va crește. În anul acesta, cu un milion, ajungînd de două ori mai mare decît în 1962. Cîțiva de la cooperativa agricolă „Unirea”, Peretu, se lăudau că gospodăria lor, deși mai tinăra, a întrecut-o pe cea din Troianu. Bătrînului Marin Filip (președintele din Troianu) îi ridea mustața. E bogată recolta de griu, se anunță imbelșugată și cea de porumb, iar producția vacilor va trece cu mult peste două mii de litri de lapte.

Vasta lui experiență, unită cu prudența și inteligența țărănească, l-a învățat însă că toamna se numără bobocii. El nu se arată împăcat numai cu atît sau cu atît la hectar, ci și cu mulțumirea oamenilor. Dacă țărani cooperatori au ce le trebuie și sint mulțumiți, atunci da, cooperativa a dat roade bune. Și asta o vezi în fiecare zi pe obrazul oamenilor, o vezi în casele noi, cu lumină electrică și cu mobilă modernă ca la oraș; în nivelul de trai din an în an tot mai ridicat al țaranului. Numai prin cooperativă au fost desfăcute, anul trecut, la Troianu, mărfuri industriale în valoare de cinci milioane lei.

„Cine vrea să priceapă ce-am cîștigat noi, țărani, de la socialism, să se ducă să vadă și muzeul de la Roșiorii de Vede și să facă o comparație între trecut și prezent. Să vadă și viitorul — îmi spune el cu mîndrie. Pe la 1907, țaranul lucra 6 pogoane de pămînt și primea roadele numai de pe două. Recolta de pe patru pogoane intra, în întregime, în gura nesătulă a moșierului. Pe deasupra bătrînii noștri — dijmași pe pămînturile moșierești, erau siliți să-l dea 3 pui de găină, 20 de ouă, mușchiul și limba porcului. Se duceau la clacă, la moșier, trei zile cu carul și 6 cu brațele. Nu mai vorbesc de coșurile de porumb pentru pîndărit, cocărit și ciorărit care micșorau și mai mult partea dijmașului. Prin 1937, dijmașul muncea în aceleași grele condiții — cu rușeturile și zilele de clacă respective — și primea roadele doar de pe un pogan și jumătate”.

Așa se explică de ce pentru desculții teleormăneni, despre care Zaharia Stancu scrie cu picături de sînge în romanele sale, rogojina era transmisă de milenii din tată-n fiu. Astăzi, locul rogojinii l-a luat studioul de nuc. Vatra cu pirostrii și țestul au fost înlocuite aproape peste tot cu mașina de aragaz. La Peretu, cîminul cultural (ca un palat domnesc de odinioară) școala și sediul sfatului popular au încălzire centrală.

Agricultura socialistă a ridicat pe țaran pe o nouă treaptă spre civilizație și confort. I-a ușurat munca și i-a îndestulat casa. În același timp, prin mecanizare, i-a pus mai mult timp liber la îndemînă, eliberează multe brațe de muncă. În vremea moșierilor, acest lucru ar fi constituit un dezastru pentru muncitorii ogoarelor. Aceeași nenorocire se întîmplă azi, în țările capitaliste, unde mecanizarea zvîrle în drum milioane de oameni. În România Socialistă, pămîntul este al celor ce-l muncesc. Și cu cît crește procentul mecanizării, cu atît e mai bine. Producția agricolă sporește an de an. Brațele libere își găsesc de lucru pe șantiere, în industrie, mărind cîștigul familiilor. Din Troianu, peste 130 muncitori calificați muncesc în fabricile și pe șantierele din Roșiori, sau în alte părți ale țării. Din Albești, au plecat în industrie 250 de oameni. La Peretu, aproape că nu există familie din care să nu lucreze cineva în industrie. Deosebit de asta, unii săteni au devenit intelectuali și muncitori calificați, rămînînd în sat. În Troianu erau odinioară cîțiva învățători. Astăzi sint 70 de cadre didactice, medici, ingineri agronomi și alte categorii de intelectuali, ridicați din mijlocul sătenilor. Cîteva zeci de oameni sint tractoriști, mecanici, tehnicieni. Și în Albești sint vreo 45 de mecanici, tractoriști, constructori, șoferi. Odinioară, jumătate din populația sătească a ra-

Șerban NEDELCU

(Continuare în pag. 4—5)

Institutul de cercetări hortiviticele din Capitală. Cercetătorul Porfirie Popa examinînd piersicile obținute prin polenizare artificială

CÎNTEC DE ȚARĂ

Munților,
Carpaților,
Voievozilor,
Ce-ați născut în neliniștea voastră dintii
Cînd timpul nici nu știa de hotărele lui ?

„Vulcani am născut... să aștepte, să-nfrunte
Furtunile oarbe, cu flăcări pe frunte...”

Și cînd timpul i-a stins, i-a tăcut,
Cu neliniștea lor ce-ați făcut ?

„Atunci, ea să fim împăcați,
Am născut pretutindeni, bărbați !”

Dar bărbații luptau... și adesea știau că-au să moară
Ca să se poată spune pămîntului, Țară.
Ce-ați făcut cu neliniștea lor din săgeți și securi ?

„Am născut pretutindeni, păduri...
Păduri de stejari și de fagi și de ulmi
Să-i cînte mereu, dinspre șesuri spre culmi...”

Constantin SĂBĂREANU

Tîrgul cireşelor de la Brincoveşti adună în fiecare an pe mii de oameni. Au coborît pe firul apelor de munte, şi au trecut dealurile pentru a se cunoaşte şi a petrece. Au adus pe chip, în vorbă şi în inimă, mesajul de bunăstare al forestierilor şi cooperatorilor agricoli, solia vieţii noi înscăunată pentru todeauna şi în această parte a ţării.

De cu vreme, chemarea tîrgului a leargă din sat în sat, în toată regiunea şi mai departe, iar lunca Brincoveştilor, martorul cel mai vechi al petrecerii, se bucură în taină chemînd zburătoarele înaltului să-i cînte la ureche pînă s-o aşterne pe covor — i înmiresmat melopea...

Tîrgul se infiripă în fapt de dimineaţă. Oamenii vin îmbrăcaţi în costume populare din Deda, Filea, Ruşii-Munşi, Luerii, Săcalul-de-Pădure, Peria, Deda-Bistra, Hodac, Idicel-Sat şi Pădure, Vătava şi alte aşezări înfloritoare presărate pe văile şi depresiunile Garghiului şi Călimanului. Ceasuri întregi au tot curs pe paşite, aducînd cu ei vigoie şi chiuituri, copii şi adolescenţi, bărbaţi şi neveste, fete roşii-n obraji şi flăcăi zdraveni, bunici şi străbunici cum este şi lelea Crucia Rusă din Idicel-Pădure, ajunsă la al 72-lea an al vieţii, şi care înnoadă în pitorescul grai local tinereţea-i sumbră cu prezentul luminos: „...Cînd am fost eu copcilă, umblam numa eu şurţ, şi cu poale, şi cu opeinci... Vineam la tîrg desculţă. Amu copcilele au ceptari cu cănaşi, cătrînţă şi poale de fuior. În cap, năframe de bumbac şi de mătasă. Şi apoi, mai la timpuri, s-o tăt făcut, tăt lucruri mai faine...”

Aproape fiecare din cele peste 30 de sate prezente a venit cu ceteraşii lui. O pereche, şi încă una, şi cît ai bate din palme s-a încins Măria-Sa

TÎRGUL CIREŞELOR

Hora. S-a încins şi s-a întins. Cu oameni care se cunoşteau între ei, s-au prins în ritmul Invirtitei, Bătutei şi De-a lungului, însă şi alţii care poate acum se vedeau pentru prima oară.

Dragu-mi-i cu cine joc,
Că miroase-a busuioac,
Dragu-mi-i cu cine sâr,
Că miroase-a ienupăr.

Mîndruţa care-o joc
Face-s-ar bumbuşcă 'n clop,
Ca s-o vadă orişicine
Că-i frumoasă şi-i stă bine.

Din rîndul celor care la auzul scripcii şi contrabasului frămîntau cu picioarele pămîntul pentru a-i da prinosul de frumuseţe al jocului nostru de veacuri, aveau să se îndrepte mai apoi spre scena improvizată cîn-

tăreţi şi dansatori care în miezul verii vor duce faima folclorului şi a costumului popular mureşean pe Valea Prahovei şi pe Litoralul însoţit, la festivalul de cîntec, joc şi port naţional. Corul din Ceauş, ale cărui începuturi trebuie căutate în istoria de acum mai bine de un secol, dă cîntecului aripi şi deschide, simbolic, revărsarea de frumuseţi artistice. Cîntă soliştii melodii populare vocale sau zise din oboi, instrument pentru care oamenii copilăriei şi tinereţii neîntrecutului Pavel Tornea au un adevărat cult. Şi a venit rîndul dansatorilor: mai întîi „lăturenii” din Monor cu Briul şi Tîrnăveanca, după care au scăpărat pe podium figurile de jocuri fecioreşti din Chimitehnic, „Ponturile” şi „Roata cooperatoarelor”, tropotul uşor al fetelor din Căpîlna-de-Jos, „sine” reale chemînd cu graiul şi paşii la dragoste şi sim-

bet — cu „Purtata” cea atît de mult gustată în ţară şi peste hotare.

Perechile din Filea, Vătava şi Gheorghieni au adus în luncă hora populară autentică.

Cojoacele ingenios impodobite cu marama în dreptul umerilor, pe spate, botele şi ele decorate în numele aceluiaşi delicat simţ pentru frumos al poporului acestuia, cuşmele, steguleţele roşii, clopurile cu „peană”, tricolorul drag prins în diagonală pe piepturile flăcăilor, şorturile, panglicile şi fundele din părul dansatoarelor cu chip îmbujorat, cununele de flori, ciucurii şi riurile bluzelor şi cămăşilor cusute pe albul pinzei sau cu graţie şi pricepere pe nailon, aşternîndu-se cum n-ai bănui spiritului tradiţiei şi îngemănînd motive şi modele vechi cu altele noi. Ele sînt prelucrate, asimilate noţiunii populare de frumos, nepuizabil în multitudinea sa de faţete. Ca şi strigăturile de-o vîrstă cu dansurile, sau create ad-hoc, în toiul petrecerii. O lume de culoare şi viaţă.

Dragă mi-e luna-n tre stele,
Şi ochii mindruţei mele,
Dragă mi-i ziua cu soare,
Şi mindruţa muncitoare.

Oamenii au petrecut sub castelul care priveşte de atîta vreme petrecerea şi locurile. Locuri semănate de anii rodnici ai socialismului, cu floarea belşugului din muncă, locuri în care pe chipurile oamenilor au îmbobocit simbetul, bucuriile de tot felul.

Firicel de iarbă mare,
Avem viaţă-nfloritoare,
Folcică de pe coastă,
Că muncim pe sama noastră...

Constantin CÎRSTOIU

Ce datorăm cărţii

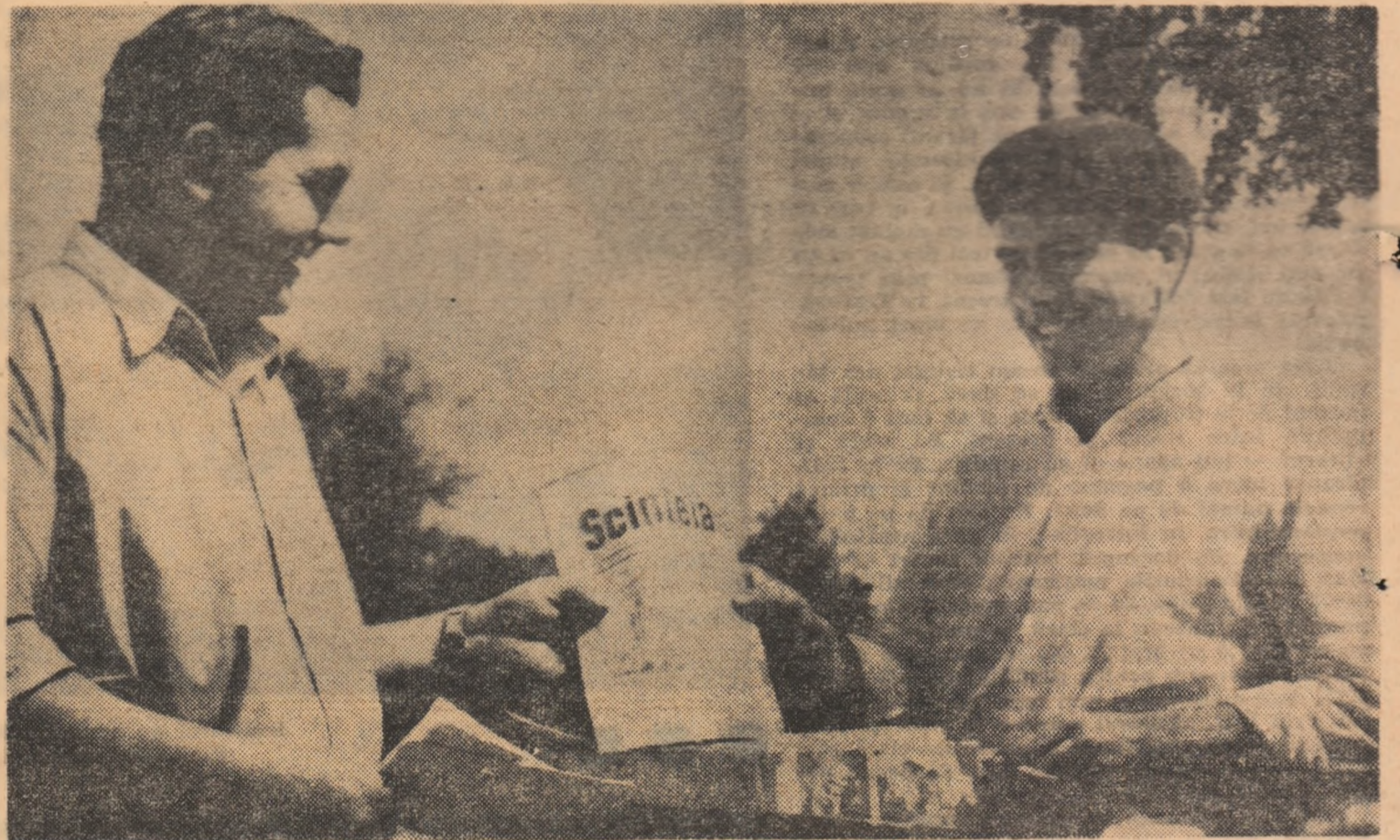
Creşterea numărului fişelor de cititor îi prilejuieste oricărui bibliotecare o satisfacţie legitimă. Există însă la unele biblioteci nişte fişe de cititor pe care nu le doreşte nimeni, fişele celor care au împrumutat cărţi de multă vreme şi nu le-au mai adus înapoi.

Deunăzi, în scriptele bibliotecii raionale Titu figurau 120 de volume nerestituite de doi ani. Tînăra bibliotecară Stela Sandu, care moşteneşte această situaţie, întocmea somaşii de plată pentru restanşieri ca Ion Pande, Dumitra Anton, Ioana N. Ştefan, Vasile Sima şi Dumitra I. Păun, toţi cooperatori agricoli. Nu lipseau nici numele unor elevi ai şcolii medii Titu-Gară. I-am căutat pe cîţiva şi le-am pus întrebarea: „De ce nu aţi înapoiat cărţile împrumutate?” Cel mai frecvent răspuns a fost: „Le-am pierdut. O să le plătesc şi gata”. Ce se întîmplă însă cu cei care vor să citească o carte şi nu o găsesc în raft, pentru că ea nu a mai fost restituită? Bătrînul Nicolae Paraschiv din Titu, cu 34 de romane citite în primul trimestru al acestui an, a cerut în nenumărate rînduri cărţi pe care nu le-a putut primi fiindcă ele n-au fost restituite bibliotecii. La fel li s-a întîmplat unor elevi ai şcolii medii care au solicitat cite un exemplar din operele lui Camil Petrescu, Odobescu sau din Negruzzi, dar nu le-au găsit pentru că se aflau de doi ani la colega lor Casapu Angela dintr-a IX-a.

A nu înapoia o carte înseamnă a îngreuna sau chiar opri accesul altora la un izvor de lumină. Poţi plăti costul cărţii; ce care n-o găseşti cînd ai nevoie de ea, tot păgubiţi rămîni.

Oare profesorii de la şcoala medie, aşa cum se îngrijesc să întocmească din timp liste bibliografice pentru elevi, n-ar putea să le vorbească acestora şi despre îndatoririle cititorilor faţă de carte? Oare la sfatul popular şi la sediul cooperativei agricole nu s-ar putea afişa lista celor care nu restituie cărţile? Şi la staţia de radiofrecvenţă li s-ar putea citi numele, şi brigada artistică de agitaţie ar putea să-i înţepe puţin. Şi, poate că atunci nu ar mai fi nici o singură carte nerestituită.

Nicolae VLAHU

A venit poştagul

VARA LA CINEMATOGRAFELE SĂTEŞTI

Duminică, 10 iulie... La cinematograful din comuna Homorod rulează filmul *La porţile pămîntului*.

Filmul încheie o suită de spectacole oferite populaţiei din comună în cadrul unei duminici cinematografice. Primul spectacol a fost dedicat celor mici. Copiilor le-a fost prezentat un ciclu de filme animate, după care a urmat o discuţie despre învăţămîntele acestor filme cu învăţătoarea Anastasia Leconuc, care-i însoţise la spectacol.

Documentarele *Oameni la înălţimi* şi *Vezi rîndurile* se duc au fost rulate pentru tineri. La filmele artistice *Depăşirea* şi *La porţile pămîntului* s-au vîndut toate biletele.

Duminica cinematografică ce s-a desfăşurat la Homorod a fost cea de a 8-a manifestare de acest fel organizată în această

vară la cinematografele săteşti din raionul Rupea. Peste tot unde s-au desfăşurat, ele s-au bucurat de succes şi au atras un număr mare de spectatori. La Comana de Jos, bunăoară, în cadrul unei asemenea manifestări filmele prezentate au fost urmărite de peste jumătate din populaţia comunei. În comuna Crihalma pe marginea filmului *Neamul Şoimăreştilor* care a rulat în cadrul unei duminici cinematografice s-a organizat un concurs *Cine ştie, răspunde* urmărit de un public numeros. Dialogul între profesorul Constantin Tînjăreanu şi concurenţii Zaharia Pascu (ţăran cooperator) Cornel Vlad (tractorist) şi alţii s-a purtat pe probleme legate de ecranizarea acestui roman, despre eroii cărţii şi personajele din film, despre jocul actorilor etc.

Documentarul ştiinţific,

are în această vară o prezenţă accentuată pe ecranele cinematografulor săteşti din Rupea. Ele sînt folosite de multe ori pentru organizarea unor spectacole de sine stătătoare sau pentru acţiuni culturale comune ale căminului şi cinematografului. Nu de mult în comuna Dobca a avut loc o asemenea manifestare care a stîrnit un larg ecou în rîndurile participanţilor. Cu această ocazie la cinematograful din localitate au rulat documentarele *Adevărul despre Adam* şi *Transformări miraculoase* urmat de un simpozion despre originea vieţii pe Pămînt. În cadrul acestui simpozion vorbitorii au folosit planşe şi alte materiale intuitive legate de temele filmelor şi ale expunerilor. Acţiuni interesante cu filmul ştiinţific au avut loc în această vară şi în comunele Racoş, Lovnic, Criş şi altele.

Sînt însă şi cinematografe ca cele din Ungra şi Tîcuşul Vechi care au de multă vreme o activitate slabă cu mult sub nivelul celorlalte cinematografe din raion. De multă vreme aceste cinematografe nu-şi realizează nici planul cultural, nici planul de spectatori. Sfaturile populare comunale din aceste localităţi se interesează prea puţin de activitatea cu filmul. În alte locuri nu se asigură întotdeauna calitatea spectacolelor. Sînt operatori ca Gheorghe Şerban din comuna Dacia, Mihai Lutsch din Buneşti şi alţii care nu întreţin aparatele în condiţii bune, nu respectă întotdeauna programul de rulare a filmelor.

Oare să fie o problemă chiar aşa de grea de a determina o cotitură în activitatea acestor cinematografe?

I. RADU

DIN
ACTIVITATEA
COOPERATIVELOR
AGRICOLE

SPIRIT GOSPODĂRESC

ascensiune

Nu demult, cooperativa agricolă „1 Mai” din Birza-Băilești, decorată în această primăvară cu Ordinul Muncii clasa I, a împlinit zece ani de la înființare. Începutul, ca în oricare altă parte, n-a fost ușor. Recoltele de cereale erau doar cu ceva peste mie de kilograme la hectar. Se simțea lipsa de experiență în ceea ce privește munca în comun. Cu timpul însă, fertilizarea pământului, atenția acordată tuturor lucrărilor cerute de agrotehnica modernă au început a-i răsplăti pe cooperatorii din Birza cu producții tot mai mari. Astfel, în 1964, recolta de porumb la hectar a ajuns să fie de 3 400 kg boabe, cea de grâu de 1 855 kg, iar cea de sfeclă de zahăr de 29 000 kg. Anul trecut, cu toată seceta aspră, s-au obținut 2 420 kg grâu și 2 300 kg porumb boabe la hectar. Bune se așteaptă și recoltele din acest an. De pe primele 200 ha cu grâu San Pastore pe care au intrat combinate, s-a obținut o producție de aproape 3 tone la hectar.

Văzind lucrurile în mare și având simțul perspectivei, țărani cooperatori din Birza dau toată cinstea cuvenită noutăților tehnicii; le aplică cu tenacitate, cu convingerea că, chiar dacă-i costă, banii li se vor întoarce cu câștig. Numai anul trecut au introdus adaptoare automate în patru grajduri, apa la jgheaburi în alte șapte, precum și o instalație de raze infraroșii folosită în creșterea vițelilor, purceilor și păsărilor.

În acest an și-au concentrat eforturile, inclusiv cele financiare, asupra noului sistem de irigare pe care l-au amenajat în perioada de iarnă, pe o suprafață de 500 ha. Motopompe puternice sorb apa din Jiu, o ridică la o înălțime de 42 de metri și o împrăștie prin canale. Cheltuiala se ridică și ea la o... înălțime destul de mare, dar președintele Achim Crăciun și contabilul Mihail Olaru ne fac imediat următorul calcul, care, de fapt, a stat și la baza argumentației în adunarea generală când s-a ridicat problema necesității irigațiilor: cele 500 de hectare irigate sînt cultivate încă din acest an cu porumb, sfeclă de zahăr, lucernă, fin și culturi duble. Toate acestea vor aduce un venit de 5 510 000 lei. Scăzînd cota anuală de rambursări, valoarea zilelor muncă pentru întreținerea culturilor, valoarea cotei anuale de amortisment etc., mai rămîn, ca venit net, circa 3 544 000 lei.

Se poate pune întrebarea: bine, dar de unde siguranța că cifrele de pe hirtie vor fi aceleași sau aproape aceleași cu cele din realitate? Și aici își se servesc argumente izvorite din propria experiență. Anul trecut, de pildă, o parte din grădina și orezăria însumind 103 hectare irigate au adus un venit de peste două milioane, ceea ce înseamnă circa 29 000 de lei la fiecare hectar. Mai începe însă doială că cifrele de pe hirtie n-au să se potrivească cu cele din realitate?

Gheorghe VLAD

fîntîna fetelor

Am venit dinaintea o fotografie înfățișînd chipul istovit al Dobrogei de altădată: un bătrîn îndemnatău și animalul de povară sînt tragă din inima pămîntului un burduf cu apă... Imaginea revine în memorie ritualul umplerii sacalelor, însoțit — ca un prohod — de scîrțitul butucului de lemn pe care se înfășura lanțul fîntînii...

Acum, în afară de amintiri, fotografiile ca acestea sînt singura mărturie a vremurilor de odinioară. Totul în jur a renăscut...

Ion Dogaru, inginerul agronom al cooperativei agricole din Chirnoieni, raionul Negru Vodă, ne arată o instalație electrică ce aduce din adîncuri apa cristalină.

— Oamenii i-au zis „fîntîna fetelor”.

Denumirea închide în sensurile ei o tradiție care a pierit de mult: ca să se mărite, fetele trebuiau să aducă în căsnicie burduful și asinul, fără de care viața însăși era acolo de neconceput.

— Hărnicia, zestrea de azi a fetelor, munca, zestrea noastră colectivă, au ridicat satul la bunăstare. Eu am venit aici în 1959... — continuă tînărul inginer Știama că oamenii așteptau de la mine aportul eficient pe care știința îl aduce în dezvoltarea agriculturii și îi simteam hotărîți să mă ajute. Ne-am așternut pe treabă... Chimizarea, mecanizarea, organizarea teritoriului, nu mai erau simple subiecte de colocviu, ca în anii studenției, ci măsuri concrete de care se lega soarta producției. Aplicarea lor a început să-și spună cuvîntul. În 1961, grîul a produs 1 650 kg., porumbul — aproape 3 tone.

Pe atunci, într-o adunare generală, țărani cooperatori au discutat despre înflorirea multilaterală a satului. Am înțeles cu acel prilej mai profund semnificațiile răspunderilor mele ca specialist. Obținerea unor producții mereu superioare nu reprezintă un

scop în sine, limitat la satisfacții profesionale, ci mijlocul prin care oamenii ajung la fericire. Adunarea aceea m-a mobilizat. Făcusem pași buni către bunăstare, dar pînă la introducerea în viața satului a elementelor de civilizație, de confort, mai aveam de străbătut un lung drum. Urbanizarea trebuia să fie prezentă din ce în ce mai mult în jurul nostru. Pentru toate acestea, exista o singură soluție. M-am ridicat și am spus: „Tovarăși, vom încheia șesenalul cu 3 000 kg la grîu și cu 3 500 kg la porumb”... Era un act de curaj la care m-am angajat, avînd certitudinea forței colective.

— Rezultatul?

— Am realizat mai mult. La Congresul țărănilor cooperatori, din martie a.c., unitatea noastră a fost decorată cu Ordinul Muncii clasa I.

...Satul Chirnoieni și-a schimbat înfățișarea. În locul caselor pipernicite s-au ridicat clădiri arătoase. Trotuarele cu dale din beton, gardurile din piatră și peluzele cu flori îi dau un aspect îngrijit. Magazinele, căminul cultural, spitalul sînt construcții noi, cu arhitectura sobră și elegantă a edificiilor de utilitate publică.

În calitate de deputat comunal, Ion Dogaru ne vorbește despre o acțiune plină de cetezanță, în curs de execuție.

— „Fîntîna fetelor” nu ne mai satisfac. Fetele vor apa la bucătărie. Am făcut foraje la cîțiva kilometri de sat și am găsit o vîntă puternică de apă. Am instalat o parte din conducte. Debitul de 60 mc. pe oră ne va permite să dezvoltăm în continuare sectorul zootehnic, să înființăm o grădina de legume irigată... Apa va contribui la sporirea veniturilor cooperativei.

...Să ne reamintim imaginea cu care am început aceste rînduri. Cît timp s-a scurs de atunci? Două decenii... deceniile în care satul dobrogean, satul cooperativizat, a întinerit, s-a prefăcut într-o grădina...

Ion MARINA

rezerva albastră

Pulsul bazinelor legumicole din raionul Giurgiu se simte, în faptul zilei, încă de la porțile Capitalei: Filaretul și gara Progresul primesc neconținut muni de lădițe, de saci și de coșuri cu roșii și ardei, conopide și gulii, cu dovlecei și castraveți. Rampele, peroanele gem de prețioasă povară, furgonetele efectuează transport după transport. Trec virfuite autocamioanele cooperative agricole, iar autobuzele I.R.T.A. trag remorci închise, elegante, anume făcute pentru legume și zarzavaturi. Roșia „Delicates”, cartoful „Mercur”, ceapa de apă „Kaba” și celeralte elite, cum li se spune soiurilor de mare productivitate și cu calități culinare deosebite, călătoresc cu mijloace de transport dintre cele mai moderne. Sînt pasageri aducători de venituri mari și trebuie să ajungă la piață fără a-și pierde nimic din frumusețe și prospețime.

Multe asemenea transporturi pornesc de pe malul Sabarului, din grădina cooperativei agricole Vidra. Aici, pe 70 de hectare irigate, se practică o legumicultură intensivă care aduce un venit anual de 1 700 000 lei. Cele 70 de hectare reprezintă abia a 25-a parte din suprafața arabilă a unității, dar asigură peste 40 la sută din veniturile totale. Foloasele irigațiilor sînt evidente. „Am făcut din Sabaru un riu aurifer”, spun localnicii, fără să urmărească prin aceasta numai o figură de stil. Ei lansează o invitație la valorificarea rezervei albastre.

Apa singură, firește, nu înseamnă totul. La Vidra, legumicultura are tot ce-i trebuie: îngrășăminte chimice, stimulenți, folii de polietilenă pentru protejarea roșiilor timpurii, răsadnițe înmulțitor, răsadnițe solar și altele despre care inginerul agronom Mihail Jilăveanu vorbește cu o

plăcere care trădează pasiune profesională. Este de altfel o trăsătură proprie tuturor legumicultorilor din această unitate.

— La noi, spune inginerul, fiecare lucrător din brigăzile de la grădina este un frecvent consumator de literatură de specialitate. Broșurile legumicole sînt căutate ca piinea caldă. Elevii mei de la cercul legumicol mă asaltează mereu cu tot felul de probleme. Învățămîntul agrotehnic a luat vacanță, dar legăturile dintre cursanți și lector n-au slăbit cîtuși de puțin. Asta mă bucură. Trebuie să fiu la curent cu noutățile și performanțele în legumicultură. Interesul membrilor cooperatori pentru metodele înaintate sporește prin aceea că ei fac legumicultură și pe loturile ajutoare. Acolo aplică tot ce învață în cooperativă, tot ce capătă autoritate de lucru verificat.

În plină vacanță, de pildă, inginerul a trebuit să țină mici lecții despre stimulentul 2,4 D care se administrează la inflorescență și despre Aspor, noul fungicid care înlocuiește sulfatul de cupru, avînd un efect stimulator. Acum, în grădinile de pe lingă case și pe loturile ajutoare primite de la cooperativa agricolă, toată lumea folosește 2,4 D și Aspor.

Dintre legumicultorii cu cele mai bune rezultate atît în grădina cea mare a cooperativei cît și pe lotul ajutător, lectorul care se pregătește zilnic pentru viitorul an școlar i-a indicat pe Gheorghe Neculcea și pe Ion Cioponea. Primul și-a cumpărat de curînd mașină mică, unul din cele 13 turisme cîte sînt înscrise pînă acum la Vidra pe nume de cooperatori agricoli. Au dreptate, într-un fel, cei ce spun că Sabaru a devenit riu aurifer.

Nicolae CULCEA

Recoltarea grîului la cooperativa agricolă de producție Ploșteru, raionul Giurgiu

Vedere din Timișoara

Pijamaua

Citeam pe indelete scrisoarea de acasă. Nepotu-meu își așternuse migălos gândurile pe pagina ruptă dintr-un caiet dictando. „Dragă unchiule, zicea el, dorim ca mica noastră scrisoare să te găsească sănătos și mulțumit cu toate. Noi în prezent simtem bine cu toții“.

Ceva mă opri însă să continui și abia după ce am recitat de mai multe ori cuvintele simple, nemeșteșugite, scrise cu litere mari, puțin aplecate de elev în clasa a VII-a, mi-am dat seama că exista aici o formulă izbitoare, cu rezonanță orășenească. Întilneam această expresie „în prezent“, care mă tulbura. Căutam explicații. Dar, oare, cei de la țară, care au acum radio, televizor și se duc la căminul cultural la film, la conferință, la teatru, nu se îmbogățesc ei necontenit spiritual? „Noi în prezent simtem bine?“ Excelent! Sună cum nu se poate mai bine!

Reiau rîndurile scrisorii și revăd casa cea nouă, pe care am cinstit-o toți frații, cumnatele, mătușile și unchiul adunați primăvara trecută la o masă mare în grădină, de parcă era banchet de o sută de persoane. În capul mesei tata. Și ce belșug! Curgea vinul în pahare ca din izvor.

Obraji și grumazul tatii ardeau, de-ai fi zis că i s-a ridicat tot singele la cap. I se umflau vinele de la gît cînd rostea gros, cu paharul ridicat sus:

— Hei, lume! Păi eu l-am mai prins pe bunicul dormind cu capul pe pietroi!

Poveste veche. La nouăzeci și cinci de ani cîți avea

Bucuria belșugului

(Urmare din pag. 1)

lumei era încă gîntă de carte. În zilele noastre, numărul absențelor școlii generale de 8 ani din Troianu crește în fiecare an. Mai mult de optzeci la sută părăsesc la Băeș și școlii profesionale. Gînditi-vă că odinioară, numărul celor cu studii asemănătoare se ridica aci doar la 3—4. Situația este, fără îndoială, îmbucurătoare.

Mulți dintre sătmăii care au obținut calificare în industrie se dezlipesc însă cu greu de satul lor. Cei mai mulți continuă să locuiască la sat unde ceilalți membri ai familiilor lor lucrează în agricultură. Acest fapt îi ajută să-și întărească situația economică și, ici-colo, se ivesc cazuri deosebit de semnificative. Dumitru Apostolescu, muncitor vechi și priceput, care îndeplinește 2—3 norme pe zi, din comuna Străjeștii de Jos, regiunea Argeș, a lucrat trei ani pe șantierul fabricii de aluminiu din Slatina. Veniturile lui, adăugate la ale soției fruntașă în cooperativa agricolă, l-au îndrumat să cumpere un automobil cu care se duce dimineața la lucru. Are acasă tot ce-i trebuie și dorește să locuiască în sat și atunci cînd va lucra pe șantierul ce se va deschide curînd, pentru construirea unei mari întreprinderi la Drăgășani. Mulți oameni ai lui care în ultimii ani s-au calificat, vor pune umărul la ridicarea noului obiectiv al industriei socialiste, creîndu-și, în același timp, o bunăsoartă tot mai înfloritoare.

Prețelîndu-se în satle noastre adie un suflu de viață nouă. Se schimbă oamenii, viața lor se ridică mereu spre mai bine.

pe vremea cînd tata era doar prislea între opt frați ca brazii, bunicul, un omuleț cît să-l cuprinzi în pumn, povestea tot tata, mai dormea pe prichiciul ferestrei tăiate în zidul gros ca de cetate al casei bătrînești, de mult prăpădită.

— Pe noi ne-a chemat cine știe cînd, în negura vremii, Roșu sau Roșescu, și nimeni nu știe cum de ne-am schimbat numele ca acum, sau cum l-am pierdut pe cel vechi. Și dacă n-aș fi eu așa cum sint făcut, mai că m-aș îndoi că ar fi fost așa, adăugase tata dînd peste cap vinul, rubiniu ca un simbol al numelui șters de trecerea vremurilor.

Tata moștenise culoarea din vechime a neamului. Avea pigmentată în piele culoarea roșie și în mișcări obiceiuri străvechi. Să nu se fi supus mama la cuvîntul tatii? Sau să se apuce altcineva să ducă lingura la gură la masă înainte de a fi făcut tata acest lucru? Capul familiei, el adică, tăia pîinea pentru toți mesenii și aștepta în capul mesei neclintit pînă se punea mîncarea și în farfuriile celor mai mici dintre noi. Zicînd „Doamne ajută“ începea să mînce. Ne slobozea astfel și pe noi.

Da, citeam scrisoarea și mă gîndeam la tata, care la vîrsta lui de optzeci de ani și ceva mai avea dînd cînd în cînd cite-o vorbă de spus lumii — Hei, lume! — în felul lui grav și adînc. Parcă-l văd în seara aceea așteptînd numai în izmene ca să pună mama în hîrdăul cu apă fiartă din cuhnie bolovanul înroșit în foc, pentru aburi. În tăcere, mama îl ajuta să se îmbăieze, îl freca apăsător cu un șomoioag pe spate și pe umeri, înțelegîndu-i poruncile doar din ochi.

Tata a ieșit din aburii băii roșu ca un rac, vrednic coboritor al Roșeștilor din altă viață, mîndri moșneni, care dormeau cu capul pe bolovan și cu flinta alături ca pe vremea lui Tudor Vladimirescu. Purtașe tata ceva din asprimea neamului, dedîndu-se cu greu la perna cu fulgi și salteaua de lînă pe care frate-meu mai mare, brigadierul, le făcuse obligatorii în casa lui cea nouă. Vara, însă tata dormea tot pe paie, în șură, doar cu un cojoc întins dedesubt.

Viața a mers înainte și eu îl văd pe tata roșu de-ai zice că-i gata să-l lovească apoplexia, după baie, îmbrăcat în pijamaua de care-mi povestește nepotul în scrisoare. „Bunicul s-a apropiat de pat, s-a uitat la pijamaua care-l aștepta, a oftat și ne-a dat pe toți afară din cameră. Ne-a zis că să-i sară ochii cui o intra înainte de a ne chema el. Vreo jumătate de oră a moșmondit singur acolo, de nu mai știam ce să credem; după care a chemat-o doar pe bunica și s-a certat amarnic cu ea, pînă n-am mai avut răbdare și am năvălit toți să vedem ce e. A strigat la noi, ne-a blestemat, a aruncat și c-o pernă și aproape și-a smuls nasturii de la piept de la pijama, pretinzînd că se sufocă. S-a umflat de citeva ori de-am crezut că o să crape pinza aceea rezistentă de pe el. Nu-și mai încăpea în piele de mîndrie, eu așa zic. Și a deschis fereastra și a strigat către lume, știi matale, unchiule, cum fi e obiceiul...“

A strigat, sigur că a strigat, așa e, și l-am auzit și eu la distanță de sute de kilometri, știindu-l cu vinele de la gît umflate, roșu ca un fier încins; vocea lui a răzbătut pînă la mine și chiar a trecut peste mine, căci el nu cu mîce vorbea, ci cu toată lumea și-i spunea:

— Hei, lume, lume! Am trăit s-o văd și p-asta!

Mircea ȘERBĂNESCU

Scritori romani conle

Ștefan BĂ

Unul dintre cei mai de seamă prozatori tineri, cu atență zăbavă asupra filei albe Ștefan Bănulescu își începe munca acolo unde alții o încheie. Cînd pentru unii tovarăș de generație și chiar autori mai vîrstnici totu se reduce la pitorescul narațiunii sau la pasiunea documentară, pentru el tema fixată și integrată în circuitul dramatic al conflictului cere o filtrare plină de grijă, pentru ca simbolurile și sugestiile textului să-și dobîndească întregul relief. De aici impresia că Bănulescu scrie despre un univers de legendă, despre oameni greu de întilnit și despre intîmplări „poveste“. În realitate este un liric cu mari sușiri în direcția notației morale, făcînd poezie eroilor săi cu mijloacele evocării.

Nuvelistul se lasă bînuie încă de la volumul de debut Drum în cîmpie, apărut în 1960 în colecția Luceafărul. Îmi amintesc că citise atunci una din schițele-reportaj incluse în sumarul acelei cărți de început. Se numea G de februarie și în mai puțin de zece pagini carte, surprindea așezuț chipul unui țaran frumîntat de problema cooperativizării încă necis să intre, dar foarte preocupat să ocrotească pe propagandist (eroul povestirii) de ciomegii unor răuvoitori. Acum, astfel rezumat episodul nu spune mare lucru, atunci anecdota avea certă semnificație; ea releva cinstea, profunzimea corectitudinii și omenia a unui țaran care știa nici un cuvînt nu-i îngăduie pe provocat să-și facă mendrele fie și la adăpostul pretenției comunități de interese.

În Drum în cîmpie ne mai întîmpină și a

Augustin Z. N. POP

Din istoria culturii argeșene

Cunoscut ca un destoinic descoperitor de documente literare, Augustin Z. N. Pop a adus contribuții însemnate la cunoașterea unor aspecte ale vieții lui Mihai Eminescu, într-un masiv volum publicat acum cîțiva ani. Spiritul său documentar a fost pus în lumină și de articolele publicate în presă referitoare la Creangă, Caragiale, Topirceanu.

Recent, Augustin Z. N. Pop a tipărit o carte prețioasă mai întîi prin ideea care l-a călăuzit. Este vorba de urmărirea pașilor cărturarilor și scriitorilor în regiunea Argeș, volumul intitulîndu-se de aceea: *Din istoria culturii argeșene*. Deși o asemenea carte stîrnete interes imediat în regiunea la care se referă, prin îneditul unor date ea capătă o circulație istorico-literară mult mai întinsă. Autorul își propune să comenteze succint harta literară a regiunii Argeș, ajungînd la constatarea că un număr impresionant de cărturari și scriitori își au obîrșia sau au activat pe aceste locuri. Dintre aceștia cităm pe Stoica Ludescu, frații Golești, Nicolae Bălcescu, Alexandru Davilla, Liviu Rebreanu, Ion Pillat, Rădulescu-Codin, Ion Negulici, Costache Aricescu, G. Topirceanu, Ion Barbu, Mihai Lungeanu, Ion Trivali, Ion Minulescu, Tudor Argezei, Șerban Cioculescu, Tudor Mușatescu etc. etc. În același timp, cercetătorul reconstituie drumurile în această regiune ale unor personalități de seamă ca Anton Pann, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Alexandru

Odobescu, Ti Slavici, Nico Bogza. Rînd dintr-o loca dezvăluite acestor scriitori fost inspirate de aici, mon de literatură Radu lu' An lui Neacșu Parcurgînd Augustin Z. le de istorie consemnator, insiste asupra Dar acest itî minat de tre tate în alta, mare diversilor, un amescare îngreurea cutărui; cuprinsul a toată această zăre istorico-illustrată și hărți privin a scriitorilor: rile clasice țării, este o lui literar a prilei Augu vedește a f mentarist, și precizînd noscute, un noastre cult astăzi. Cart și pentru întocmi ist atit de im struirii și rații.

Vi

BĂNULESCU

șite (de exemplu, reportajul în satul în esență ele vestesc un povestitor și, zic, un romancier de frumoasă fi-1965, după un mai lung răgaz decît are ne-au obișnuit scriitorii noștri, Șt. publică Iarna bărbaților. Critica și au rezervat o primire mai mult de-obilă. Și pe drept cuvînt.

Ștefan Bănulescu nu poate fi rezumată. Bă-escrise datini, năravuri, moravuri și as-țată din existența lipovenilor și a oame-ștă, a celor de la malul mării și a celor Optica asupra lor este ferită de nvenții și de prejudecăți.

nu-i abrutizează pe oameni (Mistre- blinzi) dar îi definește, îi recomandă i-limită cînd Vlase, de pildă, tot hain le. În Vară și viscol străbateram un bine localizat, între Fetești și Cerna- altfel de nerecunoscut, marcat parcă înstrăinat și familiar, ciudat și totuși fine, iubirea și visarea romantică ză peisajul odobescian în Dropia. Și de Odobescu cu a lui Pseudokineghe- Bănulescu are nu puține inrudiri, fil- fără a-și fi pierdut individualitatea) să spun că nuvelistul descinde din fa- ritorilor munteni așa cum au ilustrat-o ai Al. Odobescu ci și Panait Istrati, Bănulescu, Zaharia Stancu.

în scrisul acestui relativ tînăr autor eut la 8 septembrie 1929, în comuna raionul Fetești) o afirmare a maturi- a talentului de a ogîndi artistic fe-

nomenale ce se petrec în societate. Nu-l ispitesc răsturnările spectaculoase de valori, incidentele cu iz catastrofic chiar și atunci cînd reface chipul unei lumi privitye ca proiecția unei halucinații. Față de Velea, care pleacă de la o ciudățenie și o explică pe parcurs, demonstrînd un întreg mecanism al gesturilor și reacțiilor paradoxale, Bănulescu este mai puțin un ironist și mai mult un fant- tast, un poet al viziunilor. Trăirile lui sînt in- tense, iar personajele ce le răsfrîng închise într-o metaforă. Cu un acut și aproape sado- venian sentiment al naturii, Ștefan Bănulescu se dovedește a fi ca tip de sensibilitate ro- mantic iar ca tendință etică un vizionar, un creator de atmosferă.

H. ZALIS

Port din Petroasa, raionul Beluș, regiunea Crișana

MARIA PRECUP A BANATULUI

medalion

Comuna Birchiș, așezată pe Valea Mureșului, este una din vetrele unor străvechi comori folclorice. Cîntece vechi populare, doine și balade, legende și strigături, au fost transmise din generație în generație, îngemănînd înțelepciunea și fantezia bănățeană. Culegători și creatori populari Virgil Cătănescu, Ileana Olaru, Gheorghe Spineanțu, Vioara Marincescu, Victor Ruja și alții sînt bine cunoscuți nu numai pe aceste meleaguri, ci și în întreaga regiune Banat. De curînd, acestor culegători și răspînditori de diamante li s-a adăugat și numele Silviei Ioțcu. Reținînd acest „de curînd” s-ar părea că este vorba de o tînără culegătoare de folclor, de o talentată cîntăreață populară. Într-adevăr, Silvia Ioțcu este o cîntăreață cu glas fermecător, cu un bogat repertoriu folcloric, dar nu tocmai atît de tînără...

Silvia Ioțcu a împlinit, nu demult, 69 de ani. De fel ea este din Să- virșin. Cînd nu trecuse bine hotarele vîrstei de 18 ani, un flăcău chipes din Birchiș, îndrăgostit de frumusețea și vocea ei, a „răpit-o” și a luat-o de soție. Despre frumusețea ei au vorbit multă vreme nu numai sătenii din Birchiș, ci și cei din satele învecinate, așezate unele lingă altele de parcă sînt prînse într-o întinsă horă. Ce s-a întîmplat însă cu vocea cu care, fată fiind, țintuia locului pe oricare trecător care nu se mai sătura ascultînd-o? Povestea aceasta începe să ne-o depene, după multe stăruințe, Silvia Ioțcu.

„Mi-aduc aminte, eram mică și-o auzeam deseori pe mama cîntînd. Așa de mult îmi plăcea cum cînta că nu scăpa de mine pînă cînd nu mă adormea în cîntec. De la ea am învățat prima melodie: Dor de Timișoara. Cînd m-am făcut mai mărișoară mă duceam cu mîncare la cîmp. De la noi, din marginea satului și pînă la locul unde trudeau tata, mama și cei șase frați se întindea o pădure deasă, ca o perie, de ție se făcea pîrul măciucă cînd treceai prin ea. Ca să-mi dea curaj, mama m-a îndemnat să cînt și la ducere și la întoarcere. Cu timpul am învățat multe cîntece mai ales de la bătrînii satului. Oamenii îi spuneau mamei că-i semna la voce și că mare păcat face că nu mă lasă să merg mai departe la școală. Dar biata mamă, cu ce era să mă țină la carte, cînd tata murise și ea trebuia să potolească foamea celor șapte copii! Vorba cîntecului: „Și toți șapte inși aveam un blid în care mîncam / Eram mulți, eram destui / Iar de foame toți sătîi”.

Dacă aveam sau nu voce, asta n-o pot spune, dar nu exista cîntec în sat pe care să nu-l știu. Era de ajuns să-l aud o dată. Țin mîntre că împlinisem 17 ani și mă îndrăgostisem de un flăcău din sat de la noi. Mai tot timpul cîntam o melodie pe care o auzisem o singură dată, într-o seară: „Nu știu de ție dor ori ba / Mie-mi arde inima / Iar din somn cînd mă trezesc, / Bădișă nu te găsec, / Cu pernuța mă sfădesc”.

Pe bădișa pe care-l iubeam atunci — ne spune Silvia Ioțcu cu un oftat rupt din suflet — nu l-am mai găsit niciodată. A plecat în primul război și nu s-a mai întors.

După ce m-am măritat și m-am mutat în Birchiș, m-au împo- vîrat și mai mult nevoile. De cîntat, am cîntat mai tot timpul. Cîntam așa pentru mine. La unele cîntece mai adăugam și eu cîte ceva, acolo unde mi se părea că vorbele nu prea se potrivesc cu simțămîntele mele. Ba alteori, păstram melodia și schimbam vorbele după cum mă îndemna inima.

Și așa au trecut anii și m-am trezit îmbătrînită. Acum cîțiva ani, m-am pomenit cu directorul căminului în poartă și rugîndu-mă să cînt și eu la o serbare. Mi-a zis: Las' că știu noi că ai voce și că știi multe cîntece vechi. Am ridicat din umeri, m-am întrebat de unde știe că doar niciodată nu cîntasem să mă audă cineva. De dus nu m-am dus, am spus că-s bătrînă. Zău, că tare rău mi-a părut, dar mă gîndeam să nu mă fac de rușine...

Și Silvia Ioțcu nu s-a făcut deloc de rușine. Cu prilejul festiva- lului: Pentru cel mai frumos cîntec vechi și pentru cel mai bun inter- pret, organizat pe plan regional, cei ce-au auzit-o au denumit-o Maria Precup a Banatului. Peste 20 de cîntece vechi, culese sau create de ea, interpretate cu vocea-i încă tînără au fost imprimate pe bandă de mag- netofon și ascultate de tot satul. Cînd și-a auzit vocea la difuzor, Sil- viei Ioțcu i-au dat lacrimile de bucurie.

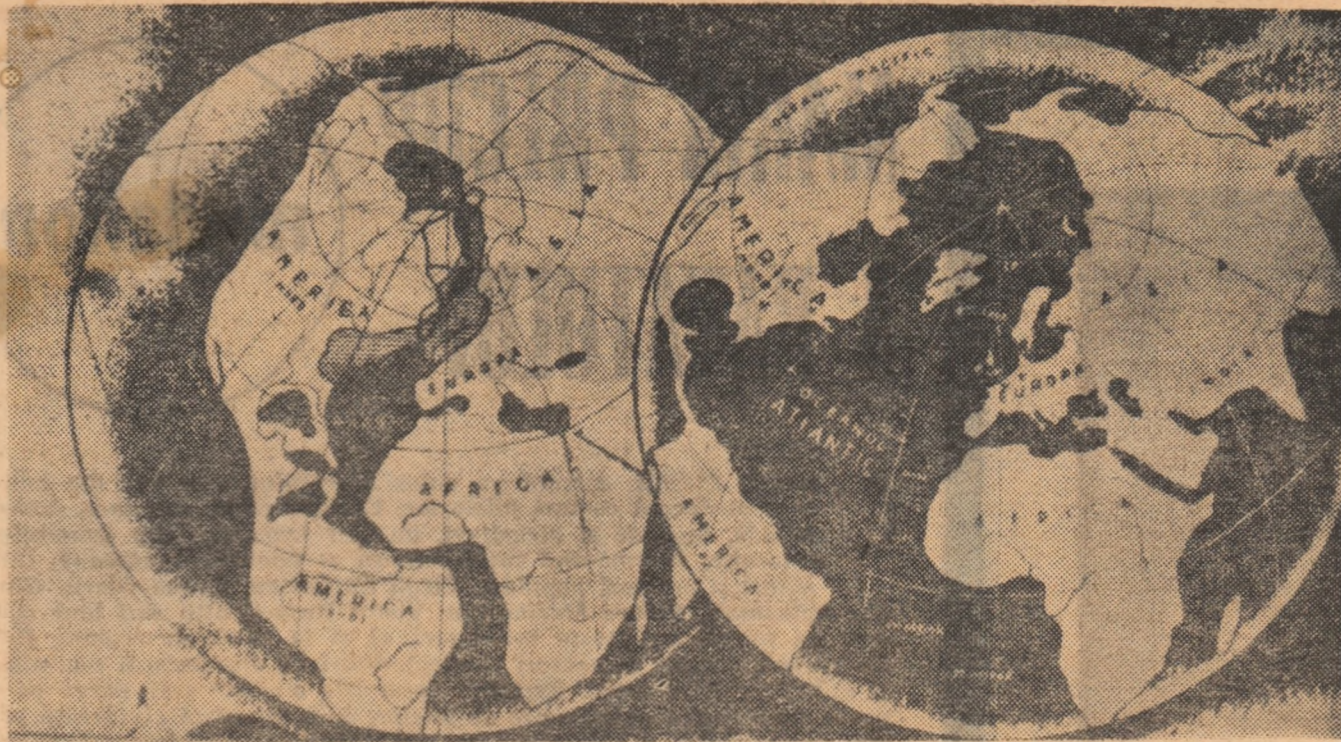
Tinerețea unui talent izvorît din popor, care nu îmbătrînește niciodată.

Ovidiu MARALOIU

PATRIA...

Te regăsec în mine și te caut
Pe fildesul strălucitor de flaut.
Iar cînd aprind iubirea către vise,
În genele ușor întredeschise,
Bogată, ca un cîntec îmi aparî
Pe sub luceferi vechi și solitari...
În Bărăgan, pe harfele iubirii
Cuvînt îmi ești și constelație a lirei...
Pin-la Bicză în ochii visători
Mi-ai izvorît doar cîntece de dor.
Iar stelele din trunchiuri de beton,
Departate spre orașe cu neon
Le-ai dus pentru iubiri și pentru muguri,
În seri de pace cu parfum de struguri...
Din munții tăi cu frunțile în cer
Ne dai cărbuni și soare și puteri,
Livezi de-argint cu ramul greu de fructe,
Și-ai izvodit spre mine viaducte...
În valurile Dunării te scalzi,
Și-ți caut ochii clari adînci și calzi,
Și răsufllarea ta o simt aproape
Alb pescăruș în zare, peste ape.

Sorin STOIAN

Infățișarea continentelor cu milioane de ani în urmă (stinga); infățișarea lor actuală (dreapta)

HORA CONTINENTELOR

(O) tradiție veche de când lumea face ca pentru om, pământul pe care calcă să apară ca un simbol al unei siguranțe de netăgăduit. De aici și expresia: „cu picioarele pe pământ”. Dar tot noi știm că uneori Pământul se mișcă — se cutremură. Cutremurul însă trece repede și evenimentul se uită. Imaginea de la început, aceea a solidității rămâne. Și este cît se poate de nimerit să fie așa. Cu atît mai mult ni s-ar părea demnă de mirare presupunerea că marile bucăți de pământ ridicată deasupra apelor — continentele globului — s-au deplasat și mai continuă să se deplaseze pe fața planetei pe care locuim

O TEORIE ÎNDRĂZNEAȚĂ

Este posibilă oare deplasarea continentelor?

Se știe că temperatura crește pe măsură ce ne coborim în adîncul Pământului. Cercetări științifice au arătat că de regulă temperatura crește cu un grad pentru fiecare 33 m adîncime. Aceasta înseamnă că la o adîncime de vreo 40 de kilometri ar trebui să domnească o temperatură de peste 1000 de grade Celsius. Mergînd așa mai departe, la adîncimea de 80 km. se prevede existența unei temperaturi la care chiar și combinațiile siliciului (ca de pildă cremenele) ar trebui să fie topite. Aici, presiunea trece de 150 tone pe centimetru pătrat. Într-o asemenea situație însă, rocile nu se mai află în obișnuita stare lichidă, ci se prezintă ca un aluat extrem de moale — magma — pe care continentele alunecă la fel ca niște uriașe sloiuri de gheață pe fața apsei. Ținînd seama de faptul că Pământul se învîrtește, marile mase continentale suferă influența rotației planetei, fiind împinse de la poli spre ecuator. Europa și Asia sînt împinse de la nord spre sud, iar Africa și India tind la mișcări inverse, de la sud spre nord. Conform acestei concepții, Alpii Balcanii, Atlasul și Himalaia s-ar fi născut tocmai ca urmare a acestei împingeri.

Pământul însă se rotește de la apus spre răsărit. Ca urmare, masele uriașe de apă, puse în mișcare sub atracția Lunei și a Soarelui prin flux și reflux, parcurg un drum de la răsărit spre

apus. Dar nu numai apa oceanelor cunoaște fluxul și refluxul. Forțele de atracție ale Lunei și Soarelui se exercită și asupra magmei fluide provocînd în masa acesteia curenți. Desigur că această influență este mai mică. Ea este totuși suficientă pentru ca masele continentale ale globului să se deplaseze la rîndul lor, urmînd mișcări care, privite de-a lungul unor perioade geologice mai mari, ajung destul de însemnate.

Teoria acestei migrațiuni, a acestei mișcări a continentelor, a fost susținută la începutul veacului nostru de savantul Alfred Wegener. Printre alte dovezi ale susținerii sale, omul de știință austriac socotea însuși conturul unor continente, forma țărmurilor lor. Privind pe o hartă a globului, de la prima aruncătură de ochi constatam că marginea țărmului de răsărit a Americii de Sud este ca „ruptă” din „colțul” țărmului apusean al Africii centrale, ca și cum pământul Braziliei s-ar fi rupt altădată din continentul negru. Țărmul apusean al Groenlandei se mulează bine pe cel al continentului nord-american iar cel răsăritean cu — Scandinavia. Asemenea exemple se mai pot da.

Naturaliștii știu că melcul — un animal care există pe Pământ de multe zeci de milioane de ani — este răspîndit pe o suprafață relativ mică, în regiuni situate de o parte și de alta a Atlanticului. Dat fiind faptul că melcul n-a putut străbate apele marelui ocean, înseamnă că el a trăit în vremuri îndepărtate pe un „pământ” care s-a rupt și a supraviețuit pe bucățile desprinse una de alta și „plecate” una spre apus, alta spre răsărit.

Geologii au aflat, la rîndul lor, că păturile de roci, din țărmurile Braziliei, din America de Sud și cele ale Guineei, din Africa, corespund din punct de vedere al formației lor geologice...

Asemenea dovezi, cuprinse pe lista de argumente cu care Wegener și-a susținut teoria, nu au fost socotite însă suficiente și ideile savantului au fost contestate multă vreme. Abia în anii noștri, teoria lui Wegener și-a găsit o nouă confirmare, o dată cu noile descoperiri făcute în domeniul magnetismului terestru.

MAGNEȚII REPOVEȘESC ISTORIA PĂMÎNTULUI

Se știe că unele roci — ca de pildă acelea care conțin fier — sînt magnetice. Acest fenomen nu este cunoscut de mult. Ceea ce nu se știa era faptul că și roci, care în fapt nu sînt magnetice, pot să dobîndească ulterior magnetismul. Cînd oamenii de știință din Japonia, U.R.S.S., S.U.A., Anglia și alte țări au cercetat problema magnetismului rocilor, ei au constatat că ori de cîte ori o rocă nemagnetică ajunge, din cauze geologice, să conțină în masa ei mici cristale de minerale magnetice — ca de pildă de magnetit, un mineral bogat în fier — roca respectivă devine magnetică. Astfel, bazaltul, în condițiile din pământ, dacă ajunge să înglobeze în el, la cald, magnetit, după răcire devine magnetic. Rocile sedimentare, formate prin depuneri, pot dobîndi și ele un „magnetism” general, dacă ajung să cuprindă în păturile lor fragmente de roci magnetice sau depuneri de minerale magnetice...

După cum s-a stabilit încă de mult, cîmpul magnetic al Pământului acționează asupra tuturor elementelor magnetice din roci, orientîndu-le (în vremea în care roca este caldă și fluidă). După răcirea rocii, elementele rămîn orientate (așezate într-un anumit fel). Citind cu aparate potrivite această orientare, oamenii de știință pot afla ușor care era direcția nord-sud în momentul solidificării acestor roci. Dar rocile au vîrste diferite. Așa s-a ajuns să se constate că nu întotdeauna poliul Pământului au avut poziția actuală și că nu numai poliul și-au schimbat locul, dar și continentele. Aceasta însă a confirmat teoria lui Wegener. Prea îndrăzneată pentru anul 1910, ea este astăzi considerată „clasică” și a fost acceptată.

Așadar continentele s-au „plimbat” și se „plimbă” pe suprafața magmei. Poliul Pământului s-au schimbat și ei. Polul sud magnetic s-a aflat cîndva, demult, în mijlocul Africii. Australia a fost așezată cîndva pe glob, acolo unde este astăzi sudul Argentinei. Astăzi se știe că Europa se depărtează de America cu 14 metri pe an. Groenlanda — cea mai mare insulă de pe glob — se îndepărtează în fiecare an cu 30—35 m de coastele Norvegiei...

Paleo-magnetismul — vechiul magnetism al rocilor — analizat de oamenii de știință moderni în ultimul deceniu, a permis să se reconstituie o mare pagină din istoria planetei noastre, pagină rămasă, multă vreme, necunoscută. Așa s-a putut explica și de ce, altădată, pe locurile unde se află acum Polul Nord, creșteau lămîii și porțocelii.

Ing. D. TODERICIU

Constantin C. GIURESCU:

VIAȚA ȘI OPERA DOMNITORULUI CUZA VODĂ

A părută de curînd, cartea prof. Const. C. Giurescu este o lucrare de dense informații privind viața și opera domnitorului Cuza Vodă. Autorul folosește, între alte surse românești și străine, și Arhiva Cuza Vodă, ținută timp de 46 de ani sub lacăt de omul politic liberal Dimitrie A. Sturza.

Despre tinărul și chipeșul domnitor, eroul Unirii — Cuza, cum îi spuneau țărani — înfățișat de pictorii timpului în uniformă de călăraș, s-au scris pagini întregi. Aripile legendei i-au purtat numele din vatră în vatră, din gură-n gură. Într-adevăr, de la Ștefan cel Mare, Alexandru cel Bun, Vlad Țepeș și Mihai Viteazul n-a fost om mai popular. În cei șapte ani de domnie, Alexandru Ioan Cuza n-a dat bătălii cu armele pe cîmpul de luptă. A purtat însă un război greu și continuu, războiul dreptății și al ocrotirii celor oropsiți și, în același timp, pentru ridicarea în rang, demnitate și independență a țării sale. Coborîtor din Miron Costin și mari spătari, Cuza Vodă a luptat cu răjmașii dinăuntru, boierii, urmași ai fanarioților în mare parte, care rugineau în ideile lor vechi și în interese de clasă, susținute de puternicele împărății feudale dimprejur.

Implicat în revoluția de la 1848, viitorul domn a fost exilat. Întors în patrie, ocupă „cu desăvîrșită vrednicie” posturi în justiția timpului. Unionistul „iubit de țărâtime” se face cunoscut și prin răsunătoarea-i demisie (1857) din postul de pîrcălab de Covurlui, pe chestiunea alegerilor făcute sub teroare și sub tutela străină, pentru Divanurile ad-hoc.

Întîmplările ce au urmat sînt evidențiate prin documente impresionante. În alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca Domn al României, au avut un rost însemnat oamenii din popor, ai Bucureștilor, îndeosebi.

Vizita la Sublima Poartă suzerană, pe care el a aminat-o cît a putut, a avut loc în septembrie 1860, dar în condițiile unei strălucite și demne primiri „ca pentru un adevărat suveran”, luminată apoi și de toate scumpele odoare și decorații pentru Cuza și oamenii din suita lui. Prințul de la București se dovedise un om plăcut și cu adevărate însușiri diplomatice.

După unirea celor două Principate-surori, trebuia totuși luat de la început, cu lumea politică veche și cu elemente noi, răsturnătoare — „ministerele se schimbau ca blidele”, scrie un contemporan.

Se iau măsuri de unificare a legislației, a armatei și administrației, a vămilor și telegrafului. Se înființează Universitatea din Iași (octombrie 1860). Un mare act de guvernămînt a fost secularizarea averilor mănăstirești (decembrie 1863), ale căror venituri izvorau dintr-un sfer din suprafața țării și treceau peste hotare. Împiedicat neconținut de către forțele reactionare din interior să treacă la fapte mai îndrăznețe, Cuza recurge la instaurarea regimului autoritar (14 mai 1864). În timpul domniei lui Cuza, două reforme epocale vin să schimbe viața satului românesc: legea electorală, care face din țărani cetățeni cu adevărat (ei pătrund ca deputați și în Camera) — și legea rurală de la 1864. Ia ființă Universitatea din București. Apar apoi legi, ca aceea a învățămîntului care a fost în vigoare timp de 34 de ani; legea organizării judecătorești, procedura civilă, legea pensiilor și a imobilității magistraților și slujbașilor publici. Se construiesc drumuri noi (prima cale ferată București—Giurgiu), poduri, canale, instituții de sănătate etc. Are loc înflorirea comerțului, încurajarea industriei, a culturii bumbacului.

Respirația întregii țări se făcea sub ochiul atent al acestui părinte al națiunii, care se spune că, travestit în fel și chipuri de haine, cădea unde nu te-ai fi așteptat și da pe loc o-sînda convenită.

Mare bărbat de stat, diplomat, Cuza a fost un Domn luminat, cu mindria țării în cuget, mare iubitor de popor. În opera lui, care năzuia împlinirea programei revoluției de la 1848, a fost ajutat de cîțiva bărbați politici cu învățătură și dragoste pentru cei de jos ca Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Dimitrie Bolintineanu, Vasile Alecsandri, Alexandru Odobescu, generalul Ion Em. Florescu. O soție înțeleaptă și generoasă, Doamna Elena Cuza, i-a fost un prețios sprijin.

„Monstruoasa coaliție” — liberalii uniți cu conservatorii și cîțiva trădători din chiar anturajul domnului — avea să-l detroneze în noaptea de 11 februarie 1866.

Națiunea, recunoscătoare, i-a ridicat în 1912 statuia de la Iași. Cartea profesorului Giurescu — bogat documentată, strict științifică, cu drepte interpretări și judecăți este o imagine luminoasă a marelui om de stat, Alexandru Ioan Cuza.

George Dorul
DUMITRESCU

ȘTIAȚI CA...

...aproximativ 60 la sută din suprafața uscatului planetei noastre este ocupată de regiuni total sau aproape total lipsite de apă?

...cea mai mare hidrocentrală din lume este aceea de la Bratsk din Uniunea Sovietică?

...de pe un singur hectar cultivat cu căpșuni se poate obține un venit între 24—36 mii lei?

...un pin cu diametrul trunchiului de 60—70 de centimetri are 30—40 milioane de frunze-ace?

...șoimul poate atinge în zbor o viteză de 300 km pe oră?

DOCUMENTAR

FILIPINE

S tat insular în sud-estul Asiei, situat pe arhipelagul cu același nume, Filipinele sînt o republică prezidențială. Șeful statului este președintele, ales pe timp de patru ani. Pe o suprafață de 299 404 km pătrați trăiește o populație de 29 698 000 locuitori. Deși cel mai mare oraș al țării este Manila, capitala se află la Quezon-City — o suburbie a acestui oraș.

O dezvoltare istorică extrem de grea și-a pus pecetea asupra vieții economice, sociale, culturale. De fapt, poporul filipinez, ca națiune unitară, nu a dispus niciodată, în întregime, de soarta sa. Timp de 377 de ani (din 1521 pînă în 1898) Filipinele au fost o colonie a Spaniei. În 1896, izbucnește o amplă luptă revoluționară împotriva stăpînirii spaniole, considerată ca prima revoluție anticolonialistă, burghezodemocratică din Asia, care a dus la crearea în anul 1899 a Republicii Filipine.

Dar în calea dezvoltării pe o cale democratică a tinerei republici s-a pus imperialismul american. Prin tratatul de pace încheiat în 1898, în urma războiului dintre Spania și S.U.A., Filipinele au fost declarate colonie a S.U.A. Statele Unite ale Americii au refuzat să recunoască independența Filipinelor, au început acțiuni militare împotriva republicii și, după trei ani, eroica rezistență a poporului filipinez a fost înfrîntă. Filipinele au obținut independența abia în 1946. Monopoliștii americani continuă să dețină însă poziții dominante în viața economică și politică a țării. Filipinele fac parte din pactul agresiv S.E.A.T.O., reprezentînd o regiune deosebită importanță strategică pentru

S.U.A. și constituind centrul operațiilor militare navale și aeriene ale S.U.A. în Asia de sud-est.

Dependența de S.U.A. se răsfrînge greu asupra vieții poporului. Capitalul american deține poziții importante în industria Filipinelor. El a pătruns în industria de rafinare a petrolului, în industria chimică, a oțelului, alimentară, de conserve, industria sticlei, farmaceutică, de prelucrare a lemnului. În agricultură predomină relațiile feudale. Importante suprafețe de pămînt sînt în mîinile marilor plantatori. Țărănimia săracă, cu pămînt puțin sau fără pămînt, reprezintă 64 la sută din populație. Țăranii filipinezi au dat nenumărate jertfe în lupta pentru independența țării, nădăjduind ca în condițiile neatîrnării să se înlăptuiască cerința lor legitimă: reforma agrară. Acest lucru nu s-a întîmplat. O lege de reformă agrară votată în 1963 a fost redusă, de fapt, la zero, printr-o serie de amendamente ulterioare, astfel că imensa majoritate a țărănimii trăiește în condiții de foamă și mizerie. Mai trebuie de adăugat că multe terenuri au fost concesionate pe timp de 99 de ani Statelor Unite ale Americii pentru baze militare.

Știrile care ne vin din Filipine demonstrează hotărîrea poporului de a scutura în întregime și pentru totdeauna jugul străin, de a păși pe calea unei dezvoltări independente, care să asigure progresul social și bunăstarea.

E. MARTIN

Suprapatrioții...

D upă cum se știe, milioane, din ce în ce mai multe milioane de americani se pronunță împotriva intervenției militare a Statelor Unite în Vietnam. Atît de numeroși sînt cei care condamnă agresiunea și atît de hotărîte sînt protestele lor, încît un xiarist din New-York, Keneth Crawford, spunea de curînd: „Generalii noștri au de dat chiar pe teritoriul S.U.A. primele bătălii și ele nu-s deloc ușoare, deși nu se trag focuri de pușcă și deși adversarii sînt concetățeni”.

Iată însă că așa cum ne informează ziarul „Daily Gazette”, care apare la Denver, capitala statului Colorado, există și americani dispuși să plece pe cîmpul de luptă din Vietnam. Și nu pentru că așa au decis alții, ci din propria lor inițiativă. „Sîntem gata să luăm primul avion spre Saigon!” au declarat ei reportajului de la „Daily Gazette”. Dacă ni s-ar permite, am face asta chiar azi. Și acolo am arăta noi de ce sîntem în stare...”

Citînd o asemenea declarație, îți pui o întrebare firească: cine anume nu le permite vajnicilor „patrioți” din Denver să plece cu primul avion? Părinții? Copiii? Starea sănătății? Vîrsta? Nimic din toate astea. Nu le dau voie gardienii! Da, gardienii închisorii din capitala statului Colorado.

Cîci cei atît de pornoși pe isprăvi „croice” sînt de fapt niște... cum s-o spunem noi mai delicat?... niște locatari

ai susmenționatei închisori — și încă locatari care nu riscă evacuarea, deoarece au contract pe viață. Vreți și motivele pentru care li s-a oferit această găzduire? Roy Albertson — tîlhărie la drumul mare urmată de împușcare a trei persoane; Willie Gilmer — spargerea unei case, însoțită de sugrumarea unei bătrîne care-l surprinsese; Ralph Jones — răpirea a doi copii, pe care i-a orturat pînă la moarte; Donald Stillwell — jefuirea a peste treizeci de femei, dintre care a asasinat patru... și așa mai departe.

Aceștia sînt „patrioții” dispuși să se înroleze ca voluntari în războiul din Vietnam. Acum ne-am lămurit pentru ce sînt gata să plece „chiar azi”. Și mai putem desprinde și înțelesul frazei: „Acolo am arăta noi de ce sîntem în stare”.

Intr-adevăr, unde mai bine decît în Vietnam pot să arate de ce sînt în stare niște indivizi care au jefuit, împușcat, sugrumat, torturat și ucis femei, bătrîni și copii? Cu ce altceva se ocupă acolo trupele americane? Singura deosebire e că ele folosesc mijloace perfecționate, la care pensionarii penitenciarului din Denver nici în vis n-au visat: bombe, napalm, gaze toxice...

Să fim drepti: cererea pușcăriașilor este pe deplin întemeiată. Cum spune proverbul pe care americanii îl folosesc foarte des: omul potrivit la locul potrivit.

N. MINEB

GOSPODINE!

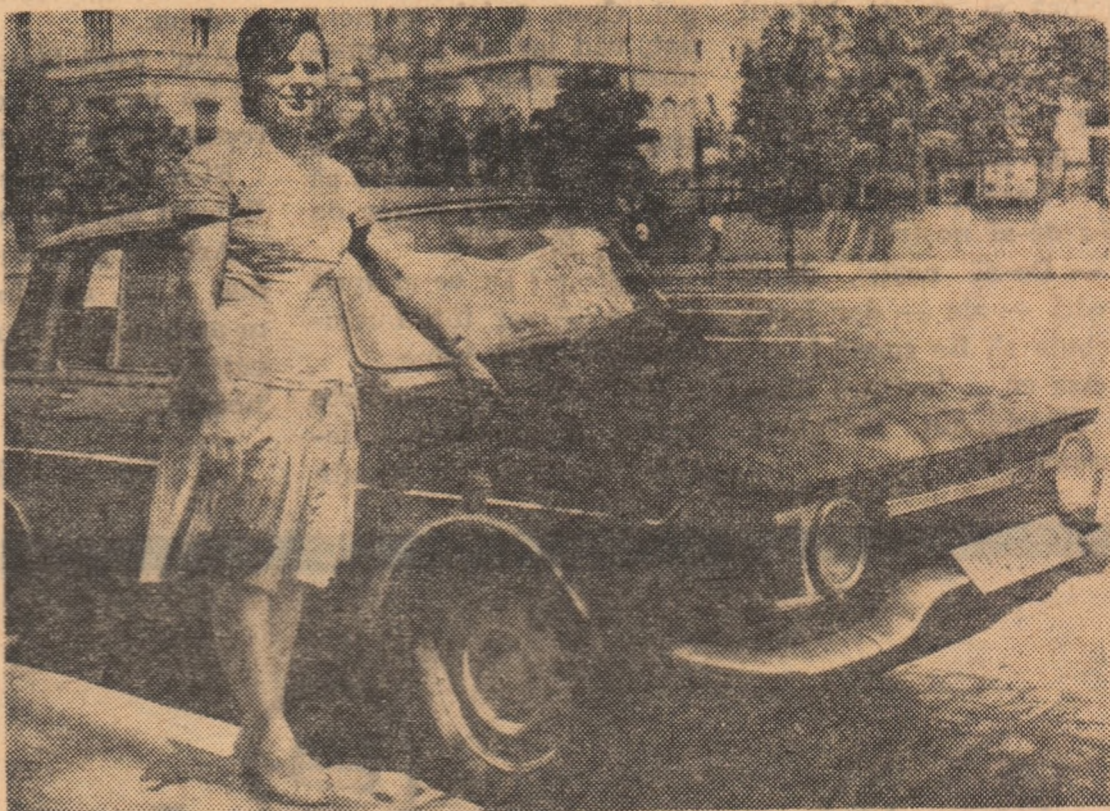
Preparate gustoase și hrănitoare se obțin repede din paste făinoase.

Sortimentele dorite le găsiți la magazinele cooperativelor de consum.

Zilnic continuă să apară în întreaga țară mii de cîștigători la

LOZ IN PLIC

Participanta Ohii Victoria din Sinnicolaul Mare, Str. Republicii 10, cîștigătoare la „Loz in plic” a unui autoturism.

Printre ultimii care s-au prezentat sînt următorii: Sarandac Boris din Ploiești, Str. Democrației 9, Corneanu Nicolae din comuna Căvărău-Caransebeș, Ilie Dumitru din comuna Rădulești-Urziceni, Ioan Farkas — Reghin, Olga Timoftoaie — Iași cu cite un premiu de 20 000 lei la seriile de 3 lei. S-au mai prezentat: Marin Ioan din Pitești, autoturism „Wartburg-Lux”, Chirvasi Andrei din Oradea, „Wartburg Standard”, Borza Ion — Rm. Vilcea, „Moskvici” și Ohai Victoria din Sinnicolaul Mare, „Renault 10 Major”, autoturisme obținute la seriile de 6 lei.

Oriunde vă aflați jucați la

LOZ ÎN PLIC

ARBITRUL

Auzi blestemăție, să mă pună pe mine arbitru la fotbalul lor!

Mai acu o săptămână numai ce-i văd pe ai din Buciumeni că vin la noi la Dragomirești cu tot alaiul pentru meci. Intră ei pe teren, intră și ai noștri, dar când să-nceapă, bagă de seamă că n-au arbitru. Și-i văd că vin spre mine.

— Nea Trifane, arbitrează-ne matală!

— Ia lăsați-mă, frate — zic — eu îs om serios!

— Păi tocmăi, un om serios ne trebuie și nouă! Cinstit, corect, imparțial... Un cavaler al fluierului.

— Mai sînteți și obraznici! Eu am băiat la Politehnică și voi mă faceți cavaler!? Te pomenești că vreți să mă scoateți și la vedere?

— Da — zic ei rizînd — la vedere pe teren!

Și-mi pun în brațe fluierul și mingea. Mai fă ceva dacă poți?!

Acum, chiar așa ageamiu nu-s eu, că doar am văzut fotbal în viața mea. Mai ales de cînd mi-am luat și televizor, nu mă mai mișc duminica de lîngă „cuplaj”. Așa că intru pe teren, pun mingea la centru și gata meciul.

Joacă ei ce joacă, cînd deodată văd pe unul din Buciumeni cum scapă singur spre poartă. Dar n-apucă să intre în careu că unul de-ai noștri, din Dragomirești, îi pune piedică și se dă băiatul peste cap ca la circ, la „Bal mascat și... acrobat”. Duc fluierul la gură și suflu cu putere.

— Lasă-l, nea Trifane, că-i de-ai noștri!

— De-ai noștri, de-ai noștri — zic — dar jocul trebuie să fie corect!

Așa că ... lovitură liberă directă din marginea careului!

Dragomireștenii fac zid! Adversarii nu vor să execute lovitura. Fluier eu încă o dată, ei nici gînd! Nu și nu, că zidul e prea aproape și că nu se respectă distanța regulamentară de 9 metri și 15 centimetri. Număr eu atunci cu pasul și-ntr-adevăr zidul se afla la numai 6 metri. Ce să fac? Să mut zidul cu trei metri mai încolo? E ceva mai greu că-s mulți și s-au prins și de mină între ei. Așa că mut balonul cu trei metri mai departe de zid și ga-

ta! Mai cu seamă că prinseam și mișcarea cînd cei din Buciumeni tot împingeau bășica spre poartă.

N-a scos unul o vorbă! Arbitrul e arbitru, el e mai mare pe teren.

Jocul a continuat fără ca nimeni să bage vreun gol. Cînd, la un moment dat, văd iar un buciumentean că scapă de apărătorii noștri, se îndreaptă singur spre poartă, intră în careu, se pregătește să tragă. Și-atunci fluier de răsună tot satul.

— Ce e? De ce-ai oprit jocul? — sar toți buciumentenii spre mine.

Eu însă scot tacticos ceasul din buzunar și le-arăt: exact 45 de minute

au trecut! Repriza s-a terminat! Și asta e ceas, nu glumă! Nu ca ăla de carton, de pe stadion!

În repriza a doua nu știu cum fac buciumentenii și înscriu un gol! Ai noștri, nimic. Aleargă ei pe tot terenul, se agită. Degeaba! Mă uit la ceas și văd că nu mai este decît un singur minut de joc! Ce e de făcut? Cum să-i las pe dragomireșteni să mănince bătaie?

Și tot învîrtindu-mă printre jucători, observ deodată ceva foarte curios. Și atunci ce-mi trece prin minte? Aștept să se apropie mingea de mine, o lovesc cu piciorul și fuga cu ea spre poarta buciumentenilor. Toți au crezut desigur, că e o glumă și s-au oprit. Da' eu, frățioare, nu m-am lăsat. L-am păcălit și pe portar și am băgat mingea cu așa putere în poartă, că s-au rupt vro patru ochiuri de la plasă, de lucrează și acum la ele fina Tudorița, să le repare!

— Te ții de șotii, nea Trifane! — săriră fotbalistii.

— Aș! zic — e gol valabil!

— Cum valabil? Arbitrul n-are voie să joace balonul!

— Ba în cazul ăsta uite că are! Ia numărați-vă!

Buciumenii nu știu ce să creadă. Se numărară. Erau 12 jucători pe teren. Jucaseră așa toată repriza a doua.

Acu' v-ați lămurit? Al 12-lea jucător al dragomireștenilor am fost eu!

Și-n clipa aceea am și fluierat sfîrșitul meciului.

Arbitru știu că n-o să mă mai pună, dar în schimb m-au numit titular ca... jucător de rezervă în echipa noastră.

Ion MUSTAȚĂ

TRANDAFIRUL

ȘI TUFA DE SPINI

Tufa de spini, țepoasă și uscată,
Striga de zor: — Sînt foarte revoltată
că se mai poate
să fie-n lume-atîta nedreptate!
Rușine!
Cu ce e trandafirul mai moțat
ca mine,
de e atît de lăudat?!

Eu sînt o tufă,
tufă-i și el...
Și pe tulpină
stau spini, la fel!

Numai că spini mei sînt mult mai groși,
sînt mult mai lungi și strașnic de țepoși!
Intervenii un mac: — Firtate,
poate că ai și tu ceva dreptate
atuncea cînd vorbești de-o oarecare
asemănare...

Da-n comparația ta
n-ai pomenit de FLOARE!

Mihnea MOISESCU

— Mecanicul are grijă de combină?
— Da. Are grijă de combină... diverse variante!

Desen de AL. CLENCIU

Anecdote

MAMA: Haide Ionele, spune-i la revedere lui nenea. Ce se spune cînd pleacă un musafir?

IONEL: În sfîrșit!

OBSERVÎND cum cerul se unește la orizont cu marea, micuța Nadia exclamă încîntată:

— Acum știu de ce cerul este albastru. Se scaldă în mare.

— AM VENIT să-mi dai

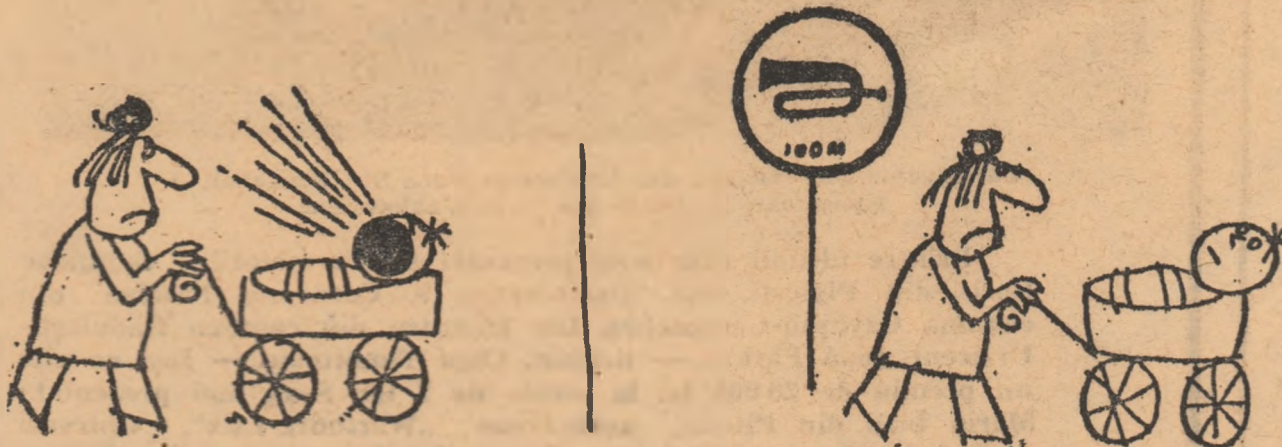
înapoi sapa pe care ți-am împrumutat-o săptămîna trecută.

— Regret foarte mult, dar a luat-o un prieten de-al meu. Îți trebuie?

— Mie nu, dar cetățeanul care mi-a împrumutat-o mi-a spus că proprietarul ei i-o cere...

— CE S-A întîmplat, mătușico? Nu te-am mai văzut pe la noi de două săptămîni.

— Am fost bolnavă, domnule doctor.

Fără cuvinte

(„Stirșel”-Sofia)